

vsaki nedelji in po vsakem prazniku že obvezila za-nj pripravljene; plačila ni nikolj terjal zdravnik od njega, ker mu je Andrej večidel vsaki pondeljek ali vsaki dan po prazniku najmenj po šest ali osem družih šverkovcov pripočil, katerim je sam bolj ali menj z razbitimi čepinjami k njemu pot pokazal. Andrej je bil pa tudi zabavljaj, da je bilo malo tacih; ako so ga desetkrat iz pivnice vergli, se je vernil desetkrat va-njo, in je otepaval z zlomljenimi stolmi, dokler je mogel z roko gibati.

Sodnik ga je bil že tako sit, da je sam rekel, da za-nj ni nikakoršnega mazila, in da bi bilo skoraj najbolje, da bi se enkrat komu tako za štibale uscal, — kakor pravimo Slovenci — da bi se več ne zmaknil.

Mermraje izleze paglovec iz svojega gnjezda po nedeljsko oblečen, kakor se je bil ulegel, verže svojo lopato čez ramo in gré skozi vežo. Tù sreča Andrej Marico, zalo hčerko svojega gospodarja; njo viditi, jo objeti in siloma svoje usta na njene pritisniti, je bilo en trenutek.

Marica je bila že obljubljená velikemu hlapcu Janezu; ko je iz celega gerla na pomoč klicala, skoči njeni ženin Janez in začne po prederznežu mlatiti. Temu se je ta priložnost kaj prilegla. Dolgo je imel že piko do vélikega hlapca in zdaj mu je prišla ura, sé nad njim znositi. Že je poderl svojega sovražnika na tla, ki je bil veliko večji in močnejši od njega, kar pokliče Marica v svojem strahu še več hlapcov, kateri zgrabijo Andreja od zadej. Viditi, da je premagan, potegne nož iz nedrija in ga verže v hlapca; ker je bil pa ta uren, ga je zadel nož malo v roko, sicer bi mu bil šel ravno v serce.

„Zvežite tolovaja“ — zaupije Janez, ves goreč od bolečine in togote — „da se ne bo mogel ganiti, in verzite ga v prazni svinjak; jutri ga peljem v Nizzo k višji sodniji, da se bo pokoril vse svoje žive dni za svojo hudobijo“.

Tako so storili. Al Marica je bila premehkega serca, da bi bila mogla bridko očitanje svojega serca prestati, da je mlademu razgrajacu tako strašno nesrečo naklonila. Po polnoči se splazi Marica v hlev in reče: „Andrej! veš, kaj te čaka; spustila te bom, ako mi pri svetih peterih ranah Kristusovih oblubiš, ta kraj za vselej zapustiti in se ne nad Janezom ne nad kom drugim maševati. Tudi mi moraš obljubiti, da se boš poboljšal; silno težko bi mi djalo, ako bi pred ali pozneje svojemu časnemu in večnemu pogubljenju nasproti hitel“.

Prerezala je vervi, s kterimi je bil povezan. Andreja je tako velika dobrotljivost blage device tako omečila, da se je bridko zjokal; padel je na kolena pred njo in jo prosil za zamero rekoč:

„Ljubil sem te, Marica, brez upanja, da me boš ti ljubila; to me je razkačilo, da sem bil ves divjak. Zdaj se grem v vojake zapisati; znam brati, pisati, rajtati; znabiti, da bom kadaj še kaj več kot prost vojak in takrat bom srečen. Za to bom tebi hvaležen, ker ti si moja rešnica, ktero mi je sam Bog poslal. Toda ne terjaj od mene obljube ali prisege; neprisiljen, iz lastne volje se bom poboljšal. V mojem sercu se ne kuha nikakoršno maševanje, priča tega naj so ti moje solze“.

Tudi Marici se je tergaló serce, ko je zvedila skrivnost njegove nesrečne ljubezni.

„Potolaži se, Andrej“ — mu reče in solze so ji skoraj besede zaverle. — „Božja volja je, da je tako in ne drugače, in kar Bog stori, je vse dobro storjeno. Ne brani se tega, kar sem si od svojih ust odtergala. Na teh dvajset tolarjev. Silno težko je brez cvenka po svetu hoditi. Dobro vem, da ne vzameš nikakoršnega darila od mene; misli si le, da ti té denarje posodim. Pride morda čas, da mi jih verneš“.

Andrej je prejel vés hvaležen denarje in obljubil, jih gotovo verniti; prosil je pa tudi Marico, ga iz lastne volje za slovo poljubiti, v znamenje, da je z njim spravljena. Uslišala je njegovo prošnjo, zdaj pa steče z berzimi nogami

Andrej v noči in rosi proti Turinu, kjer se je zapisal leta 1776 ko prost vojak v sardinske strelce.

V selu Monzi se ni nikomur čudno zdelo, da je prederzni mladeneč zginil. Dve leti pretečete, pa še ni bilo ne duha ne sluha od njega; svet je že govoril, da kje dobro spravljen sedi. (Konec sl.)

Spremenjena žalost.

Balada.

Na nebu zvezd truma živó zamigljá,
Čez hribe snežene spet luna posije,
Po milih se dolih ozrè iz nebá,
Ki noč jih temotna s peruti že krije;
Pogled njen nad kočó se borno ustavi,
Nad Miličnim domom v prijazni dobravi.

Pri oknu lesenem že Milka sloní
Po licu solzé se ji vtrinjajo vroče,
Nesreča obupno serce ji morí,
Na dete ozira se mirno spijoče;
Sirota nezmožna serce ji prevzame,
V noči tiho besede zgovarjati jame:

„Nazaj kdo poklical spet blagi bo čas,
Ko ptuje sercá so britkosti mi bile,
Kdo dnevi premili zavernil bo vas,
Ko staršev me blagih rokó so gladile?
Prezgodaj ah! v temno ste večnost zbežale
Ker meni veselja ste dosti dajale“.

„Več staršev ne vgléda temotno okó,
Zapustila mene sta brat in sestríca
Mi ljubi odtegnil celó je rokó,
Pod nebom sem reva ostala samíca;
Kdor znancov me vidí, se mene sramuje,
Zato v bolečinah sercé zmir zdihuje“.

„Ah! dete nezmožno, kam hočem s tabó,
Ki toliko zlegov si mi naklonilo,
Naj stvarnik odperl bi ti jasno nebó,
Zvijac dá posvetnih ne boš se učilo,
Potem tudi meni prešle bodo rane,
Ki v sercu prezgodaj so bile užgane“.

Izdihleji Milični dete zbudé,
Nasproti prijazno molí ji rožice,
V obrazu se lunini žarki bliščé,
Nedolžno smehlja se rúdeče mu lice;
V očesa zagléda se Milice mile,
In usta so mamíca pervič glasile.

Nad glasom otročjim osupno stermí
V očéh lesketajo solzé ji radosti,
Življenje se novo ji v persih zbudí,
Obeta olajšati serca britkosti;
Objame otroka, poljubi mu lice,
Ga boža ter gladí mu nježne ročice.

„Do smerti ljubila iskreno te bom
Tako je obljubo glasno govorila,
Nesreči nadležni bom prišla v okom,
Veselje in žalost bom s tabo delila“;
Prisego je slišala lunica mila,
Ki zadnje je žarke čez zemljo razlila.

Gr. Krek.

Dopisi.

Iz nemških Rut na Goriškem 15. okt. Naj m dovolijo „Novice“, da se tudi iz našega sicer malo znanega kotiča kaka živa duša oglasi. Namen moj ni ravno nemških Rutarjev, ki pa smo, memo gredé rečeno, terdi Slovenci, povzdigovati za to, da smo lani in letos veliko za Božjo čast storili, ker lahko bi se nam očitalo, da lastna hvala se ne spodobi, — le to je namen mojih verstic, da se razglasi ime podobarja Jakoba Spika iz Tominskega, ki se je pri izdelovanji cerkvenih oltarjev verlega mojstra skazal, čigar delo ni le samo preprostim kmetom všeč, temuč tudi možem, ki take dela bolj natanko presoditi znajo. Z dobro vestjo ga moremo tedaj očitno priporočiti, ker priporočevaje ga damo le hvalo komur hvala gré. Martin Burger.

Iz Lokavca na Goriškem 20. okt. Vinska terta nam je letos dosti manj sladkega vinca dala kakor lani; slednji kmetič pravi, da le na pol toliko in še manj kakor pasano (preteklo) leto. Da se je pa tudi cena dobremu vincu spremenila, je slednji revč zadovoljen, ker proda svoj pridelk po 14 in tudi po 15 goldinarjev kvinč — zdaj v tej dōbi. Prosim tudi lepo, da ne bo nikjer zamere, popraviti pogrešek v 37. listu „Novic“ in povedati, da ono, kar je bilo zavolj zvonov rečeno, le našo podružnico pri sv. Urbanu zadeva, in da ne na 31. dan velikega serpana, ampak 31. dan malega serpana so se novi zvonovi prvi pot oglasili. Tako je resnica, pa brez zamere!

Prost kmetič.

Iz Terbovlj 20. oktobra. 12. dan t. m. popoldne sta blizo terbovskega preboda dva dervarja v Savi utonila. Da bi derva laglje čez vodo k železnici spravili, imajo močno verv čez Savo napeto, po kateri za škripec privezani čoln z dervmi čez spravljajo. Z nevarnostjo tako rekoč že so-znanjeni brodniki s praznim čolnom nazaj vernivši se, čoln prenaglo od kraja odrinejo, in ker je preveč poprek stal, se čoln zajme — prevezne in štiri brodnike verže v valove. Tista, ki sta zadej stala, se primeta za veslo, veslo se sname, uboga brodnika pa plavata se vesla deržaje po vodi naprej. Delavci na železnici to viditi vrešijo na vès glas in kličejo na pomoč. Koritnikova Micka na njivi vštric postaje v Hrastniku vpitje slišati teče naglo na brod, čoln odveže, in ko ga že odriva, še njeni brat Janez k nji skoči in s svojo pogumno sestro dva utonjenca iz serditih valov očitne smerti reši. Una brodnika pa, ki sta na kormu v čolni stala, je čoln pod se dobil; utonila sta oba, in še danes ni slišati, da bi ju bili kje najdlji. — Pondeljek pred svetim Lukežem pa smo v Celji pridnega vodja ljudskih šol, mnogospoštovanega gospod Franca Lipolda, pokopali. Pet dni poprej so bili šli k bolniku, ga na smertni postelji tolažit. Ko pri umirajočem molijo, jim mertud vzame besedo in moč, da jih morajo domú nesti. Vsa zdravniška pomoč je bila zastonj; umerli so na sv. Terezije dan. Koliko so po svetu sloveli in veljali, se je lepo vidilo pri njih pogrebu, ker okoli 80 duhovnikov, in blizo polovica celjskih prebivavcov je dragega merliča k grobu spremila. Ko so prečastiti gospod celjski opat ginljivo besedo nad grobom rajnega govorili, niso samo solze tihe žalosti tekle, ampak glasno zdihvanje je po prestornem pokopališču razlegalo se. Bog jim daj večni mir in pokoj! J. H.

Iz Barke na Notranjskem 20. okt. (Nova cesta iz Bistrice čez Vrem v Terst). Več ko 50 let je že preteklo, kar se od te ceste piše in govori. Okoli leta 1833 so ranjki gospod Rozman, komisar na Premu, si veliko prizadjali za napravo te ceste, al njih želje se niso spolnile. Okoli leta 1837 so gosp. Matija Golmajer, komisar v Sežani, spet vso svojo moč napeli in z veliko težavo zidani most čez Reko pri Škoflem naredili; ceste pa niso mogli skozi in skozi izpeljati, ker mnogo hudobnih nasprotnikov se je ti napravi zoperstavilo. Zdaj pa, kakor z neizrečenim veseljem slišimo, so visoki gospod, vsi vneti za to kar je ljudstvu v prid, se ozerli tudi na to cesto, in od njih terdne volje smemo pričakovati, da se bo dogotovilo, kar je že pred 50 leti za potrebno spoznano bilo, in ta slavni gospod so deželni poglavar krajnski, grof Chorinsky, kateri dobro vejo, kolika dobrota deželi so pripravne ceste. Vendar pa se še dan danes tudi ne manjka gerčevih ljudi, kateri pravijo, da te ceste nikdar ne bo in da je tudi treba ni!*) — Čudno je, da premožni in umni bistriški tergovci, ki so s Terstom tako sklenjeni, kakor je duša sklenjena s telesom, se zavoljo te toliko važne naprave še nikoli v

„Novicah“ oglasili niso. Tudi teržaški gospodje bi mogli za to cesto kaj bolj goreči biti, ker ta cesta proti velikemu šneperskemu gojzdu pelja, da bi lesu in drugemu teržtvu bolj pot odperli, ker je škoda, da toliko derv v tem gojzdu zgnjije in strohni, ktere bi Teržačani radi pokupili. Ker bo ta cesta skozi 6 ur zmiraj pri vodi Reki peljana, in ker toliko te vode zdaj zastonj doli teče, bi utegnili Teržačani mlinov in drugih fabrik tam napraviti v svoj velik dobiček. Tudi vse berkinske vasi in vsi prebivavci, kateri proti poldnevu stanujejo, te ceste željno pričakujejo, ker reveži nobene poti do Tersta nimajo, in vse svoje pridelke na glavah in ramah v Terst, od ktereга živijo, znesti morajo. Da bo tudi ta cesta ena najbolj kratkočasnih med vsemi cestami na Notranjskem, mi bo vsak rad poterdil, kdor le ta kraj pozná, in sicer zavoljo teh lastnost. Pervič: bo od Bistrice do Bazovice šla zmiraj po ravnem brez nobenega klanca; vdrugič: bo šla zmiraj za vodo, kjer je več sto prav zdravih studencov za popotne ljudi in popotno živino; vtretjič: povsod skozi raste terta in dosti žlahnega sadja, ki se bo potem toliko lože na prodaj peljalo; četertič: so mlini, hiše in vasi pogostoma tam; petič: pozimi ni hude burje tu in tudi ne snega na debelo itd. Tudi armadi bo ta cesta zlo koristna, ker vojaki potovaje iz Reke na Laško ali pa v Terst bojo do Divače šli in potlej po železnici naprej, kamor bo treba. Če me praša kdo, zakaj se jez tako živo za to cesto potegujem? mu naravnost odgovorim, da le samo zato, ker z mnogimi vred dobro vidim potrebo te ceste in ker nisem zaspan, da bi se očitno ne potegnil zato ravno zdaj, ker je priložen čas se oglasiti za prid naših notranjih krajev. Da ne govorim za svojo mavho, pristavim tistim, ki me ne poznajo, le to, da stanujem pol ure od te ceste.

Jožef Ambrožič, posestnik in župan.

☉ **Iz Kamnegorice 22. okt.** Njih ekscelencija naš preljubljeni deželni gospod poglavar grof Chorinsky so letos našo skrito dolino zaporedoma dvakrat obiskali. Preteklo je še le malo dni, kar so na svojem uradnem potovanji po skerbnem ogledu boljših tirov za krajše in boljše ceste ob Bistrici in Savi se peljali skoz Kamnogorico v Radoljco; kar 15. dan t. m. zjutraj ob desetih se zopet iz Krajna pripeljejo k nam. Vse se poprašuje in ugibuje, kaj da pomeni tak slavni dohod, kar pošljejo po župana, gosp. Ivana Toman-a, in mu razodenejo, da so prinesli seboj od presvitlega Cesarja gosp. fajmoštru Jerneju Uršič-u za zasluge njegove podeljeni zlati križec s krono, ktereга mu hočejo sami pripeti na persi, in da naj to podeljenje se obhaja dostojno. Podali so se v ta namen z županom, z gosp. kaplanom in drugimi gospodi ob enajstih v farovž in so po prijaznem sprejemu podali gosp. fajmoštru zlati križec s sledečimi besedami: „Veličanstveni Cesar Vam podelé to znamenje po meni. Petdeset let ste delali in se trudili zaslužno v duhovnem poklicu. Skazali ste se posebno pa tudi v letih 1817 in 1855, ko v prvem je huda lakota, v drugem grozovitna kolera morila ljudi, djanskega pomočnika in prijatla nesrečnih. Hvala Vam za to! Velika radost igra mi v sercu, dá Vam plačilo in znamenje zaslug ter dopadajenje presvitlega Cesarja zamorem pripeti na milo Vaše serce. Da bi še mnogo in mnogo let ga nosili zdravi in veseli!“ — Zasvetel se je križec na fajmoštrovih persih in zagermeli so možnarji s Kamnegorice. — Na to odgovoré gospod fajmošter: „Iznenaden in presvitlega veselja osupnjen zamorem le obstati, da tolikošnega češenja se ne vrednega cenim. Kar bil sem koristen cerkvi, deržavi, cloveštvu, zgodilo se je zgolj iz dolžnosti. Spolnoval sem jo rad po svoji moči, in jo bodem do zadnjega dihleja. Sprejemite, svetli Gospod, blagovoljno mojo gorko zahvalo; poročite jo milostljivemu Cesarju z obljubo, da kakor do zdaj bodem zanaprej pošiljal iskrene molitve do Večnega, da izliva svoj blagoslov na Njih Veličanstvo, njih visoko rodovino in celo deržavo! Bog jih ohrani!“ In zagermeli so zopet strelovi. Opoldne so povabili prečastiti gospod po-

*) V tolažbo Vam moremo povedati, da smete upanje imeti, da se bodé napravila ta cesta in da le pretekli mirni časi so morebiti tega kriví, da se delo še ni začelo. Kar je spodletelo poprejšnim prizadevam, bo obveljalo zdaj Gospodu, ki so v svojo krepko roko to reč vzeli. Vred.

glavar vse deležnike imenitne slovesnosti v gostje v gostivnico žlahnega gosp. Kapus-a. Prijazno so se pogovarjali z vsemi pričujočimi; na posled povzdignejo čašo na srečo in zdravje gospod fajmoštra — in župana, ki sta povzela zdravico in slavo in češčenje premilostljivega Cesarja, deželnega poglavarja in njih rodovine častite. Pri vsakem „živio“ so zajemno zagermeli strelovi, in so oznanovali preveseli dan častitega gospod fajmoštra, ki so letos 24. avgusta praznovali 75. god in zlato mašo. Imenitni dan hvaležnim Kamnogoričanom ne bode več zginil iz serca in spomina! — Ob treh popoldne so se odpeljali slavni gosp. poglavar iz Kamnegorice, kateri so se skazali toliko ljubeznjiv. Peljali so se čez lepi, po njih dovoljenji zidani novi most v Kamnigorici in memo nove zložne in prekrasne ceste, ki se ravno dela po njih ukazu pod pustim gradom namesto presterme in vkretne. Serčna hvala naša jim za to, pa tudi skerbnemu kantonskemu predstojniku gosp. Koširju in pa gosp. inženirju Souvan-u. Velika dobrota je ta cesta posebno nam, ker po nji dobivamo mnogo železa in oglja, — večja pa utegne biti še Radoljčanom, če bi kdaj velika cesta se imela preložiti.

Iz Ljubljane. V četrtek je komisija, ki je poklicana novo občinsko ali srenjsko postavo za deželo prevdariti, prvi zbor imela. Ker vemo, da, kakor drugod, je tudi pri nas pozornost cele dežele obrnjena na to, kar omenjena komisija sklepa o tej imenitni zadevi, bomo v kratkih črticah svojim bravcom razodeli važniše reči. Preden pa začnemo te naznanila, naj povemo še pred, da v komisijo zaupnih mož razun unidan imenovanih so Njih ekscelencija gosp. deželni poglavar iz dežele še poklicali župana gosp. J. Konška iz Trojan in pa župana vremskega gosp. J. Dekleva, in da cesarske gosposke so v tej komisii namestovane po gospod dvornem svetovavcu vitezu Stahl-u, po deželnih svetovavcih gg. Lašan-u in Roth-u in pa po okrajnih predstojnikih gg. Pajk-u in Derbič-u. Tako šteje cela komisija, kateri predsednik so Njih eksc. prečastiti naš deželni poglavar grof Chorinsky, 21 mož.

Dobra misel je bila, da že nekoliko dni pred začetkom posvetovanj je bila vsakemu odborniku osnova nove postave na dom poslana s sporočilom, da ta osnova bo podlaga pomenkov. Tako je tedaj vsak že pred vedil, kako in kaj, in se pripraviti mogel, za ali zoper to ali uno govoriti, kakor misli, da se po njegovih mislih ujema s pridom sosesk.

Prvi zbor v četrtek so slavni gospod predsednik začeli z ogovorom, v katerem so s prijazno besedo pozdravili od blizo in dalje prišle možé in jim željo odkrili, naj v prid važnega početja vseskozi odkritoserčno in brez ovinkov razodevajo svoje mnenja.

Preden so se posvetovanja na drobno začele, so bile nekatere poglavitne pravila določene, ki naj bojo vodila pri vseh sledečih pomenkih in sklepih. Blagor ljudstva, katero živi v občinski zvezi, v soglasji s pridom cele države, je bilo kot poglavno vodilo na čelo postavljeno. Vsled tega vodila naj bo občina ali srenja samostojna in svobodna v svojih lastnih ali naravnih zadevah, in vse opravila, ki se srenjam izročé, naj bojo take, da so njih zmožnosti na vsako stran primerne. Dalje je bilo izrečeno, da med srenjo in kantonsko gosposko ni še druge midsrednje gosposke treba; to pa utegne dobro biti, da se napravi v vsakem kantonu iz odbornikov vseh srenj tega kantona en velik odbor, kateri kot svetovavstvo na strani stoji kantonski gosposki; to je velika srenjska skupščina. Poslednjič je bilo enoglasno sklenjeno, da na Krajnskem na nobeno stran prav ne kaže, ako bi se nekdanje grajšine ločile iz srenjske zveze in samosvojne okolice postale; to so poterdili tudi vsi pričujoči veliki grajšaki in rekli, da edina srenjska vez naj objema vse, ki prebivajo v tistem kraji: velikega posestnika ravno tako kakor

malega kmetiča. Ker pa bojo veliki posestniki zemljiš ali obertnij imeli v srenjsko kaso več plačevati kakor majhni, naj se jim za te večje plačila dovoli pravica, da že po postavi se morejo udeleževati srenjskih zborov, če tudi niso za srenjske možé izvoljeni bili. — S temi sklepi je bil končan prvi zbor.

Drugi dan se je začel pretres posamnih oddelkov občinske postave, ktera po predloženi osnovi na kratko izdelana ne šteje več kakor 70 §. V dveh sejah je bilo le 13 oddelkov dognanih, in če rečemo, da vsaka seja terpi po 5 ur, si morejo naši bravci že svesti biti, da se komisija ne suče le samo okoli lupine, ampak da sega do jedra. Da se nasprotnih misel ne manjka, je gotovo, pa je tudi prav, zakaj „da se pravo prav spozná, je čuti treba dva zvona“.

Vožniši sklepi druge in tretje seje so bili sledeči: Dvema ali več štibernim ali katasterskim soseskam je pravica dana se zediniti v eno veliko občino ali srenjo; če je pa iz važnih vzrokov to zedinjenje za potrebno spoznano, more to tudi politična gosposka zaukazati; to poslednje veljá tudi od ločitve že zedinjenih sosesk; — premoženje, ki ga ima ta ali una soseska sama za-se, ostane zmiraj njeno, akoravno stopi z drugimi v zvezo. Ker ni bilo določeno: koliko ljudi mora saj najmanj vsaka srenja imeti, je potem takem le umnosti posameznih sosesk in skerbí kantonskih poglavarjev prepušeno, kolikšne bojo prihodnje srenje. Bog daj, da bi se bili po desetletnih skušnjah naši ljudje tako zmodrili, da bi zapopadli, da majhna srenja je otrok, velika občina pa mož, — da una le životari, ta pa živi, in da 2 ali 3 tavžent zedinjenih srenjčanov lože zmaga soseskine stroške kakor 2 ali 3 sto. Pa o tem bomo priložnost imeli še večkrat govoriti. Dalje je bilo določeno, da vsi prebivavci soseske naj se ločijo v srenjce in midsrenjce; kateri nimajo lastnost teh dveh, pa vendar v srenji stanujejo, so tujci. Potem so bile pravice in dolžnosti vseh teh bolj na drobno razložene. Ker je pravično, da, kdor koli v srenji občinske pravice uživa, pomaga tudi njene stroške nositi, je bilo po večini glasno sklenjeno, da noben srenjčan, ktereга koli stanú, ni izvzet od srenjskih odrajtivil. — Za tem je bilo opravilstvo občin ali srenj sploh določeno, ki razpada v tako imenovane lastne ali prav za prav domače (notranje), in pa izročene opravila ali take, ki zadevajo javne ali očitne, ki so jim od vladarstva za oskerbovane izročene. — Poslednjič je bilo z večino glasov določeno, da premakljive lastnine sme srenja sama po svoji volji prodati ali razdeliti, nepremakljive lastnine pa le z dovoljenjem kantonskega poglavarstva.

To so po večjem naštetu reči, ki jih je komisija pretekli teden v prvih treh zborih sklenila. Drugo pot na dalje.

Iz Ljubljane. Po občinski postavi mora mestna županija konec vsakega leta napraviti prevdarek dohodkov in stroškov za prihodnje leto. To se je že tudi letos zgodilo, in dohodki prihodnjega leta 1860 so po spisu, ki je ležal pri magistratu skozi 14 dni vsakemu mestojanu odpert, cenjeni na 83.337 gold. nov. dn., stroški pa na 83.697 gold., tedaj bode konec prihodnjega leta zmanjkalo mestni kasi 360 gold., ako namreč mestni odbor poterdi vse verste stroškov in ne bo v dohodkih tudi kaka reč drugač. Iz vsega je pa vendar to že očitno, da tudi prihodnje leto ne bo treba nobene mestne priklade. — Naj povemo zdaj enmalo bolj na drobno mestne dohodke v prihodnjem letu. Konec tega mesca (s katerim se cesarsko leto po navadi končá) utegne v mestni kasi gotovine biti prihodnjemu letu na dobro 14.000 gold.; — dohodki urbarske gruntne odveze utegnejo znesti 2153 gold., dohodki odkupljenega desetega dnarja 1537 gold.; dalje utegne znesti mestna cegelnica 158 gold., mestna ledenica 200 gold., mestna vaga 100 gold., štantnina odteržnih dni 2772 gold., cestnina 4524 gold., štantnina za ute na sejmišu 1470 gold., namestek vžit-

nega davka 50.400 gold., činži od mestnih poslopj 563 gold., od mestnih njiv in senošet 2060 gold., od lova 317 gold., kuponi od obligacij 551 gold., poplačanje dolgov od mestne doklade od preteklih let 500 gold., poplačanje izposojenega dnarja 1250 gold. in še marsikteri drugi dohodki 300 gold. — Stroški pa so cenjeni tako-le: za zemljišne, hišne in druge davke 980 gold., za maše in druge štiftenge 4174 gold., plačila učnikov farnih šol pri sv. Jakobu, v Ternovem in Št. Petru 1220 gold., za realno šolo 630 gold., pripomočki za cerkve, fare, normalno in nunsko šolo 976 gold., za ubožnišnico 600 gold., za plačilo mestnih vradnikov, služabnikov in teržnih nadglednikov 13.293 gold., za penzije 4168 gold., za milošine 329 gold., za različne poboljške 600 gold., za dninarje 672 gold., plačilo mestnega tesarja in mestnih zidarjev 655 gold., za remuneracije 400 gold., za kancelijske potrebe kakor za derva, pisne reči, tiskarne stroške, za perilo mestnih arestantov itd. 2460 gold., za plačilo mestnih zdravnikov in mestnih babic 1302 gold., za zdravila ubozim 1470 gold., za bolnišnico 4400 gold., za ogledovanje klavne živine in mesa 290 gold., za toplice ubozim 26 gold., za policaje 1600 gold., za živež mestnih arestantov 500 gold., za gleštanje mestnih gasivnic 525 gold., konjedercu za pasji lov 158 gold., za pometanje mestnih ulic 848 gold., za kidanje in vožnjo snega 1575 gold., za mestno osvečavo 6600 gold., za drevorede, drevesnico in botaniški vert 1800 gold. (v tem je zapopadena nova ograja drevoreda kapucinarskega, poprava klopí v šolskem in Latermanovem drevoredu), za postavljanje in odpravljanje sejmskih ut 362 gold., za popravljanje mestnih poslopj in šol 525 gold., za popravljanje mestnih ulic, cest in tergov 2000 gold., za mostove 1000 gold., za mestne kanale 800 gold., za štirne in vodovode 400 gold., za zidarski les 1000 gold., za obdelovanje močirnih senošet 200 gold., za popravljanje kantonskih cest in mostov 1800 gold., za napravo novega tlaka na starem tergu 5000 gold., za zidanje novih bregov Ljubljaniče po višjem ukazu 5000 gold., za namenjeno kupščino licealnega šolskega poslopja 4000 gold., za sušenje mahú 1000 gold., za Radeckov spominek 5000 gold., za napravo novega orodja 400 gold., za marsiktere druge potrebe 950 gold. To so važniše verste dohodkov in stroškov prihodnjega leta. — Kar se tiče napravo gazne svečave, o kateri smo unidan govorili, moremo danes povedati, da še ni vse upanje po Ljubljaniči splavalo, da bi omenjena družba, koja je 3000 gold. mestu zastavila, ne začela svojega dela; prosila je te dni za odlog do svečnice. Kar pa se tiče tiste nove gazne svečave v Benetkah, o kateri so s pohvalo govorili časniki, je po pismu, ki ga je mestna gosposka te dni naravnost iz Benetk dobila, ta gazna naprava prav za prav še le poskušnja, — v poskušnjo pa se menda v taki dragi reči ne bomo Ljubljaničani spušali.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Važne reči razglašá vradni dunajski časnik od 22. t. m.

Pervi cesarjev general-adjutant grof Grüne je po lastnoročnem pismu Njih Veličanstva iz Schönbrun-a 20. dan t. m. svoje službe odvezan in s podeljenim velikim križem Štefanovega reda za najvišjega štalarja izvoljen. Na njegovo mesto stopi fml. grof Franc Creneville, koji prevzame tudi opravila v centralni cesarjevi kanceliji.

Tudi drugi cesarjev general-adjutant baron Kellner je svoje službe odvezan in s podeljenim redom železne krone za čezštevilnega nadlajtnanta perve arcierne garde izvoljen.

Gospod policijski minister baron Hübner se je svoji službi odpovedal. Namesto njega je izvoljen baron

Thierry, dozday dvorni svetovavec v ministerstvu unanjih oprav. Novi gosp. minister je 22. t. m. več vrednikov dunajskih časnikov sprejel in jih zagotovil, da kakor dozday bo tudi pod njim veljala le postavna podlaga zastran časnikov. Gospod minister jim je pri ti priliki rekel, da zavolj te premembe v ministerstvu se obljubljene državne pre-naredbe ne bojo odložile.

— Ker ni več kupčijskega ministerstva, so njega opravila razdeljene med ministerstvo unanjih oprav, notranjih oprav in dnarstveno ministerstvo.

— Dunajski časniki so zdaj vsi polni popisov o posvetovanji tistih komisij, kterim je po vseh deželah našega cesarstva izdelovanje nove občinske ali srenjske postave izročeno. Vidi se iz tega, kako imenitna jim je srenja kot podlaga velikega poslopja, kteremu je ime država.

— 1000 funtov srebra je v saboto po železnici iz Hamburga na Dunaj prišlo v kaso kreditnice.

— Za prihodnje leto 1860 bojo okoli 1300 milijonov cigar vsake baže za dežele našega cesarstva pripravili. Pa bo le spet veliko dima v prihodnjem letu!

Iz Zagreba. Veliki škof zagrebški je razglasil pastirski list, v kterem prevdarja rimske homatije in pravi, da kralj sardinski in cesar francozki sta kriva vse nesreče, v kterem se zdaj nahaja papeževa vlada.

Iz Ogerskega. Iz Pešta. Iz Ogerskega so se zvedile poslednji čas marsiktere pomenljive novice. „Pester Lloyd“ piše: „Kaj bomo zakrivali, kar vsak vé, da v ministerskih posvetih na Dunaji zdaj ogerska dežela zvonec nosi, ker je vladi vse na tem ležeče, da ji je tista dežela spet dobra, koja je v poslednjih 10 letih marsikaj imela potožiti. 4 veljavni možje: Desewfy, Josika, Majlath, Szecheni so bili v ta namen na Dunaj k ministerstvu poklicani, naj mu odkritoserčno razodenejo deželne potrebe in želje. Se vé da vsak radovedno pričakuje zvediti, kaj so poklicani možje na Dunaji opravili.“

— Mislilo se je, da bojo tudi ogerski protestanti prav zadovoljni s poslednjim cesarskim patentom zastran protestantske vere. Al temu ni tako. Oni terjajo več pravíc in pred vsem to, naj se pokliče sinoda ali cerkveni zbor; dokler ta svojega mnenja ne razodene, naj se še odloži cesarski patent.

— Učenci tukajšnjega vseučilišča so po poslancih deželnemu poglavarstvu prošnjo poklonili, v kteri, gledé na cesarski ukaz zastran učnega jezika v gimnazijah, željo razodevajo, naj bi se tudi nauki v pravoslavni in zdravniških rečeh v domačem ogerskem jeziku razlagali. Podpisalo je to prošnjo 400 učencov pravoslavja in pa 120 učencov zdravništva. Gosp. grof Haller, deželnega poglavarja namestnik, je to deputacijo prijazno sprejel in ji rekel, naj prošnjo naravnost ministerstvu nauka izroči, če je noče posredno po dekanu dalje dati.

Iz Laškega. Zbor v Zürich-u je končan. „Monit.“ naznanja to važno novico z malo besedami tako-le: „Danes 17. oktobra je bila v Zürich-u pogodba mirú med francozko in avstrijsko vlado po pooblastencu francozkem in avstrijskem podpisana.“ Kako se glasi ta pogodba, ni še na drobno znano; toliko pa je gotovo, da to, kar sta cesar francozki in cesar avstrijski v Villafranki sklenila, je popolnoma v to pogodbo vzeto. Kmali se bojo zvedili posamni razdelki zürichškega pisma. Pa s tem edinim pismom ni še vse opravljeno. Drugo pogodbito pismo se je podpisalo od francozke in sardinske vlade, v kterem francozka vlada sardinski prepuša Lombardijo, koja je v prvem pismu prepustil cesar avstrijski cesarju francozkemu. In po teh dveh pismih pride še tretje, koja obsega vzajemno pogodbo mirú med cesarjem francozkim, cesarjem avstrijskim in kraljem sardinskim. Al z vsem tem še ni vse dognano; najvažniše reči še niso rešene, namreč: kako bo z Toskano, Modeno, Parmo in odceplje-